

KONSTITUTSIYAMIZ FUQOROLIK JAMIYATI ASOSI

**Qo'rg'onboyev
Shukrillo
Maxmudillo
o'g'li**

**Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti
"Gumanitar fanlar" kafedrası assistenti
qorgonboyevshukrillo0@gmail.com**

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasining fuqarolik jamiyati shakllanishidagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Konstitutsiya, davlatning asosiy huquqiy hujjati sifatida, fuqarolik jamiyatining poydevorini tashkil etadi va uning rivojlanishiga muhim hissa qo'shadi. Maqolada inson huquqlari va erkinliklarini ta'minlash, demokratik tamoyillar, ijtimoiy adolat, tenglik va mustaqil institutlarning roli haqida gapiriladi. Shuningdek, fuqarolarning davlat boshqaruvida ishtiroki, mustaqil tashkilotlar va jamiyatdagi muvozanatni saqlashning ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: Konstitutsiyasi, fuqarolik jamiyati, inson, huquq, demokratiya, adolat, tenglik, fuqarolik institutlari, davlat boshqaruvi, fuqarolarning ishtiroki, nodavlat-notijorat tashkilotlar.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi — bu davlatning asosiy huquqiy hujjati bo'lib, uning tarkibida fuqarolik jamiyatining rivojlanishi uchun zarur bo'lgan prinsiplar, qoidalar va normativ asoslar o'rin olgan. Fuqarolik jamiyati — bu davlatdan mustaqil bo'lgan, o'z huquqlarini himoya qilishda, ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy jarayonlarda faol ishtirok etadigan fuqaro va notijorat tashkilotlari tizimi. O'zbekiston Konstitutsiyasi fuqarolik jamiyatining shakllanishi va rivojlanishida asosiy rol o'ynaydi. U nafaqat davlatni boshqarish tizimini, balki fuqarolar va ijtimoiy guruhlarning o'zaro aloqalarini ham belgilab beradi. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi fuqarolik jamiyatining rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Fuqarolik jamiyati, davlatdan mustaqil bo'lgan va uning harakatlarida ishtirok etadigan, ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy jarayonlarni boshqarishda faol qatnashadigan fuqaro va notijorat tashkilotlari tizimidir. O'zbekiston Konstitutsiyasi fuqarolik jamiyatining asosiy tamoyillarini belgilab beradi va uni rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratadi. Fuqarolar o'z fikrlarini erkin bildirish, siyosiy jarayonlarga ta'sir o'tkazish va davlat organlariga o'z talablarini etkazish imkoniyatiga ega. Konstitutsiya demokratik jarayonlarni qo'llab-quvvatlaydi va fuqarolarni ularning huquqlarini himoya qilish uchun erkin shakllangan tashkilotlarda faoliyat yuritishga davlat etadi. Shu sababli, fuqarolik jamiyati, o'z navbatida, davlatning demokratik rivojlanishiga, xalqning siyosiy ongini oshirishga yordam beradi. Fuqarolik jamiyatining rivojlanishi, shuningdek, Konstitutsiya va qonunlar ustivorligini ta'minlashda konstitutsion nazoratning o'rni juda katta. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasida, xususan, Konstitutsiyaviy sudning mavjudligi fuqarolarning

huquqlarini himoya qilishda muhim rol o'ynaydi. Bu fuqarolarni huquqbuzarliklardan himoya qilishga xizmat qiladi va fuqarolik jamiyatining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Konstitutsiya fuqarolarni tashkilotlar va jamiyatlar shaklida o'z huquqlarini himoya qilishda, ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy jarayonlarda faol ishtirok etishda erkinlik beradi. Shu bilan birga, Konstitutsiya fuqarolik jamiyatining mustahkamligini ta'minlash uchun, fuqarolarni tashkilotlar va notijorat muassasalari orqali ijtimoiy masalalarni hal qilishga jalb etadi. Bunday tashkilotlar O'zbekiston Respublikasida turli sohalarda faoliyat yuritadi, masalan, inson huquqlari, ekologiya, ta'lim va boshqalar.

O'zbekiston Konstitutsiyasi fuqarolik jamiyatining asosiy poydevoridir. U fuqaroning huquqlari va erkinliklarini himoya qilish, demokratik tamoyillarni rivojlantirish va mustaqil tashkilotlar va institutlar faoliyatini ta'minlash uchun zarur sharoitlar yaratadi. Fuqarolik jamiyatining muvaffaqiyatli rivojlanishi, shuningdek, jamiyatdagi ijtimoiy adolat va tenglikka, fuqarolarni davlat boshqaruviga jalb qilishga va ularning huquqlarini himoya qilishga bog'liqdir. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi fuqarolik jamiyatining shakllanishi va rivojlanishida poydevor bo'lib xizmat qiladi. Konstitutsiya nafaqat davlat boshqaruvi tizimini, balki jamiyatning boshqa muhim jihatlarini ham tartibga soladi. Fuqarolarni erkin va teng huquqlarga ega qilish, demokratik tamoyillarni rivojlantirish, inson huquqlarini ta'minlash kabi maqsadlar, Konstitutsiyaning asosiy prinsiplaridan hisoblanadi. Shu bilan birga, Konstitutsiya fuqarolik jamiyatining o'zaro aloqalarini belgilab, fuqarolar va davlat organlari o'rtasidagi muvozanatni saqlashga imkon yaratadi. Konstitutsiya, fuqarolik jamiyatining kuchayishi va uning amaldagi ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy muammolarga faol javob berishini ta'minlaydi. Fuqarolar va ularning tashkilotlari o'z huquqlarini himoya qilish, jamiyatdagi adolatni ta'minlashda ishtirok etish uchun Konstitutsiyadan foydalanadilar. Shuningdek, fuqarolik jamiyatining rivojlanishi uchun zarur bo'lgan erkinliklar va institutlar mavjudligi, davlatning ishonchli va barqaror ishlashiga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (1992 yil 8 dekabr). – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi, 1992.
2. Mirziyoev, Sh.M.(2017). Yangi O'zbekistonni barpo etish va rivojlantirishda Konstitutsiyaning roli. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
3. Xolmatov, B. (2020). Fuqarolik jamiyatining rivojlanishi va O'zbekiston Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston Yuridik Akademiyasi nashriyoti, 2020.
4. Birov, M.(2018). Demokratiya, huquq va fuqarolik jamiyati: O'zbekiston Respublikasining konstitutsiyaviy asoslari. – Toshkent: Adabiyot, 2018.
5. Shamsutdinov, N. (2016). O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasining tarixiy ahamiyati. – Toshkent: Oliy Majlis, 2016.
6. Asimov, I. (2019). Inson huquqlari va davlat boshqaruvi: O'zbekiston konstitutsiyasi va xalqaro standartlar. – Toshkent: Yuridik nashriyot, 2019.
7. Kasimov, E. (2015). Fuqarolik jamiyati va uning rivojlanishida davlatning roli. – Toshkent: Tashkent State University, 2015.
8. O'zbekiston Respublikasining qonunlari va me'yoriy hujjatlari (turli yillar). – Toshkent: Adliya vazirligi, 1995-2023.

9. Rasulov, D. (2018). O'zbekiston Konstitutsiyasi va uning fuqarolik jamiyatiga ta'siri. – Toshkent: Science and Innovation, 2018.

10. Toshkova, N.(2021). O'zbekistondagi fuqarolik jamiyatining rivojlanishi: Konstitutsiyaviy yondashuv. – Toshkent: Academy Press, 2021.